

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.2. Психология, научна специалност: Педагогическа и възрастова психология

Докторант: Ереблир Кадриу

Тема на дисертационния труд: „Културното измерение на индивидуализма и колективизма в Косово: изследване на ефектите от възрастта и образователната среда върху ценностната ориентация“

Научни ръководители: доц. д-р Биляна Йорданова, катедра „Психология“, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ и доц. д-р Линдита Дурмиши, Университет „Александър Джувани“ – Елбасан, Република Албания

Изготвил становището: доц. д-р Теодор Гергов, катедра „Психология“, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Получени материали: автобиография, дисертация и автореферат

Данни за докторанта

Докторантът Ереблир Кадриу притежава богата образователна квалификация в областта на психологията и педагогиката. Впечатляват и професионалните му изяви, които също са в тази сфера. Изборът на темата за дисертационния му труд се явява естествено продължение на образователните му и професионални активности до момента. Ереблир Кадриу е автор на единадесет научни статии, от които значителна част са свързани тематично с дисертацията, с което покрива изискванията за присъждане на съответната образователна и научна степен.

Актуалност и значимост на темата

Дисертационният труд третира един важен въпрос, какъвто е ценностната ориентация и нейната детерминираност от фактори като възраст, пол и образователна среда. Културните ценности са динамична система и представлява интерес тяхното повлияване от новия, следвоенен и независим статут на Косово. Извънредните обстоятелства въздействат на индивидуалното и колективното съзнание, явявайки се източник на обществена трансформация и развитие. Според автора е налична празнина в изследването на тези процеси, което налага обогатяване на емпиричните данни за ценностните ориентации и културните измерения в новото и независимо Косово.

Структура на представената дисертация

Предложеният за становище дисертационен труд е композиран в класически порядък от увод, три глави, заключение, приноси, използвана литература и приложения. В структурен план теоретичната постановка на дисертацията е в унисон със заглавието, като отразява основните проблемни области, които са предмет на изследване. Отделено е внимание на ценностите от психологическа и социологическа гледна точка. Направен е преглед на съществуващите изследвания по въпроса, а също са разгледани индивидуализма и колективизма в образователен, възрастов и културен контекст. Изложението се отличава с конкретика и логическа свързаност на представената информация. Солиден е и броят на използваните литературни източници – общо 282, всичките коректно описани в библиографската справка.

Изследователски модел и резултати от проведеното психологично изследване

Дизайнът на собствено емпирично проучване е представен във втора глава. Същата започва с разсъждения относно актуалността на

проблема, което в значителна степен повтаря казаното в уводната част и може да бъде спестено. Методологически изследването е адекватно планирано и реализирано. В качеството на основен изследователски инструмент е използван модул за изследване на ценностите 2013 - VSM 2013, разработен и ревизиран от Герт Хофстеде и Михаел Минков. Въпросникът е с добри психометрични показатели и е подходящо избран с оглед на целите на проучването. Изследваният контингент е многочислен и широко представен по възрасти, пол и образователна подготовка. Изведени са пет хипотези, които изглеждат смислено и доказуемо. Коректно са описани използваните статистически методи за обработката на получените данни, а в края на главата са изложени етичните принципи, които са съблюдавани при реализиране на изследването.

Резултатите от проведеното емпирично изследване са поместени в трета глава. Съответните статистически анализи са информативно онагледени с таблици и графики. Реализирана е задълбочена дискусия на отчетените закономерности, в която проличават аналитичните способности на Ереблир Кадриу, както и доброто му боравене с понятийния апарат. Направените изводи са релевантни на получените резултати и определено притежават научна и практическа стойност. Склонен съм да се съглася и със съдържателно обобщените от автора приноси на дисертационния труд.

Мнения и препоръки

Бих препоръчал на докторанта при наличие на възможност, да потърси межкултурни различия на изследвания проблем. Добре ще е, да помисли и за изследване на въпросните психични феномени в различен контекст.

Заклучение

Задълбочените познания на Ереблир Кадриу по темата, както и достойнствата на дисертационния труд ми дават пълно основание да гласувам утвърдително за присъждането му на образователната и научна степен „доктор“. Смятам, че докторантът отговаря на условията и реда за присъждането на съответната степен, ето защо предлагам на уважаемото научно жури да даде своя положителен вот.

30.11.2023 год.

Благоевград

Подпис:

Доц. д-р Теодор Гергов

OPIONION

of a dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor", field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction: 3.2. Psychology, scientific specialty: Pedagogical and age psychology

Ph.D. student: Ereblir Kadriu

PhD thesis on the topic: "Individualism and collectivism cultural dimension in Kosovo: exploring the effects of age and educational setting on value orientation"

Scientific supervisor: Assoc. Prof. Bilyana Yordanova, Ph.D., Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski"; and Assoc. Prof. Lindita Durmishi, PhD Aleksander Xhuvani University – Elbasan, Republic of Albania

Opinion by: Assoc. Prof. Teodor Gergov, Ph.D., Department of Psychology, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski"

Materials received: resume, dissertation and abstract

Data on the PhD candidate

Doctoral student Ereblir Kadriu has extensive educational qualifications in the field of psychology and pedagogy. His professional performances, which are also in this field, are also impressive. The choice of the topic for his dissertation is a natural continuation of his educational and professional activities to date. Ereblir Kadriu is the author of eleven scientific articles, a significant part of which are thematically related to the dissertation, thereby meeting the requirements for awarding the relevant educational and scientific degree.

Relevance and importance of the topic

The dissertation deals with an important issue such as value orientation and its determination by factors such as age, gender and educational environment. Cultural values are a dynamic system and their influence by the new, post-war and independent status of Kosovo is of interest. Extraordinary circumstances affect individual and collective consciousness, being a source of social transformation and development. According to the author, there is a gap in the research of these processes, which requires enrichment of empirical data on value orientations and cultural dimensions in the new and independent Kosovo.

Structure on presented dissertation

The thesis proposed for opinion is composed in the classical order of an introduction, three chapters, a conclusion, contributions, references and appendices. Structurally, the theoretical formulation of the dissertation is in harmony with the title, reflecting the main problem areas that are the subject of research. Attention is paid to values from a psychological and sociological point of view. Existing research on the issue is reviewed, and individualism and collectivism in educational, age, and cultural contexts are also considered. The presentation is distinguished by concreteness and logical connection of the presented information. The number of literary sources used is also solid - a total of 282, all correctly described in the bibliographical reference.

Research model and results of the conducted psychological research

The design of a proprietary empirical study is presented in Chapter Two. It begins with reflections on the relevance of the problem, which to a considerable extent repeats what was said in the introductory part and can be spared. Methodologically, the research is adequately planned and implemented. The Values Survey Module 2013 - VSM 2013, developed and revised by Geert Hofstede and Michael Minkow, was used as the main research tool. The questionnaire has good psychometric indicators and is

appropriately selected in view of the objectives of the study. The studied contingent is numerous and widely represented in terms of age, gender and educational background. Five hypotheses are presented that seem meaningful and provable. The statistical methods used for the processing of the obtained data are correctly described, and at the end of the chapter the ethical principles that were observed during the implementation of the research are presented.

The results of the conducted empirical research are presented in the third chapter. The relevant statistical analyzes are informatively illustrated with tables and graphs. An in-depth discussion of the reported regularities was realized, in which the analytical abilities of Ereblir Kadriu, as well as his good handling of the conceptual apparatus, were evident. The conclusions drawn are relevant to the obtained results and definitely have scientific and practical value. I am also inclined to agree with the author's concisely summarized contributions to the dissertation work.

Opinions and recommendations

I would recommend the doctoral student, whenever possible, to look for cross-cultural differences in the research problem. It would be good to think about researching the mental phenomena in question in a different context.

Conclusion

Ereblir Kadriu's deep knowledge of the subject, as well as the merits of the dissertation work, give me full reason to vote in the affirmative for awarding him the educational and scientific degree "PhD". I believe that the doctoral student meets the conditions and procedures for awarding the relevant degree, that is why I suggest the respected scientific jury to give its positive vote.

30/11/2023
Blagoevgrad

Signature:
Assoc. Prof. Teodor Gergov, Ph.D.